

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

Декан факультету педагогіки і психології

_____ Т.О.Олефіренко

“_____” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

ОЛІЙНИЙ ЖИВОПИС

освітнього ступеня бакалавр
галузь знань 02 Культура і мистецтво Образотворче мистецтво*
спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація
шифр за навчальним планом СВ01

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми “Живопис”, затвердженої на засіданні Вченої ради НПЦУ імені М.П.Драгоманова від “_____” _____ 20__ року, протокол № _____ .

Розробники програми: Сова О.С., к.п.н., доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова
Шалварова К.С., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова,
Труш В.М., старший викладач кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

“_____” _____ 20__ року, протокол № _____

Завідувач кафедри

_____ (Шевнюк О.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис дисципліни
Шифр дисципліни СВ 01

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Кількість кредитів - 15		Методи навчання пояснювально-ілюстративний проблемно-пошуковий творче завдання
Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Загальна кількість годин		
	<i>Денна - 450</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень: бакалавр	Лекції		
	8		
	Семінарські (практичні) заняття		
Нормативна		Лабораторні заняття	Форми поточного контролю оцінювання практичних завдань
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом – 1-2	239		
	Індивідуальні заняття		
Семестр – 1-4	1 год на студента		
	Самостійна робота		
Тижневе навантаження (год) аудиторне – 4,5,4,6 самостійна робота- 3	203		Форма підсумкового контролю залік екзамен
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
Мова навчання - українська	1:1,5		

Предмет вивчення навчальної дисципліни

Живописне зображення предметів і простору на площині та технології його виконання.

Міждисциплінарні зв'язки – рисунок, історія образотворчого мистецтва, композиція, декоративно-прикладне мистецтво.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка майбутнього вчителя до створення живописних зображень предметів і простору на площині та оволодіння методикою навчання цьому учнів.

Завдання: навчання студентів живописної грамоти, розвиток специфічного живописного бачення, пам'яті та мислення, чуття кольору і тону, навичок практичної роботи з художніми матеріалами, фарбами і форматом.

Навчальний матеріал дисципліни, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація розміщені на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/enrol/index.php?id=352>

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують

№з/п	Компетентності	Програмні результати навчання
1	K06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПР01. Застосовувати комплексний художній підхід до створення цілісного образу
2	K09. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПР11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, педагогічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним умовам для якісного виконання роботи.
3	K15. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.	
4	K13. Розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметного-просторового та візуального середовища, володіти основними класичними та сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.	ПР06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках і матеріалах.
5	K16. Генерувати авторські новаційні пошуки в практику сучасного мистецтва.	ПР07. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого і декоративного мистецтва.
6	K17. Здатність інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.	ПР16. Володіти фаховою термінологією і методикою образотворчого мистецтва.
7	K20. Здатність використовувати професійні знання у практичній педагогічній діяльності.	

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення дисципліни відводиться 15 кредитів ЄКТС 450 год.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Ауд	Лекц	Сем	Лаб	СРС	Ауд	Лекц	Прак	Лаб	СРС
	Модуль 1. Оволодіння технікою олійного живопису	68	2		66	40					
1	Передача контрастної взаємодії кольорів у натюрморті.		2		20	15					
2	Живопис предметів близьких за колірним тоном.				30	15					
3	Живопис складного тематичного натюрморту у певній колірній гамі.				16	10					
	Модуль 2. Живопис портрету	68	2		66	40					
4	Живописні можливості олійних фарб у зображенні портрету		2		8	10					
5	Живопис гіпсової голови з виразними анатомічними особливостями.				22	10					
6	Портрет людини з виразними рисами обличчя на нейтральному тлі.				30	10					
7	Етюд весняних квітів з портретом				6	10					
	Модуль 3. Живопис поясного портрету	85	2		83	41					
8	Портрет з плечовим поясом.		2		25	10					
9	Живопис оголеного тіла				25	10					

	натурника									
10	Живопис оголеного тіла натурниці			33	21					
	Модуль 4. Живопис фігури людини.	68	2	66	40					
11	Живопис напівоголеної чоловічої фігури у нескладному русі.		2	26	15					
12	Живопис оголеної фігури натурниці в тематичному антуражі.			10	10					
13	Стилістична переробка портрету натурника.			30	15					
Разом:		247	8	239	203					

IV. Зміст дисципліни

Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть год.	
	Всього	Лекцій
Модуль 1. Оволодіння технікою олійного живопису	68	2
Матеріали і техніки олійного живопису. Матеріали олійного живопису та особливості роботи з ними (основа, ґрунт, пензлі, фарби, розчинники та ін.). Різноманітні техніки та прийоми олійного живопису (лесування, корпусне письмо різними матеріалами). Послідовність роботи олійними фарбами на прикладі натюрмортів. Рекомендовані інформаційні джерела Беда Г.В. Живопись. Учебник для пединститутів.- М.:Просвещение,1986. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи. - К.:ВШ,1989. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. – К., 2013.	68	2
Модуль 2. Живопис портрету	68	2
Портретне малярство. Завдання та вимоги. Портрет як жанр образотворчого мистецтва. Форма, колір і тон у зображенні голови людини. Індивідуальне і типове у портреті. Створення художнього образу при живописі портрету. Художні та технологічні основи короткотривалого етюдів і довготривалої роботи, особливості роботи щодо оптимізації процесу пошуку типового у моделі демонстратора пластичних поз. Рекомендовані інформаційні джерела Перепелкина Г.П. Искусство смотреть и видеть.- М.:Просвещение,1982. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи. - К.:ВШ,1989.	68	2
Модуль 3. Живопис поясного портрету	85	2
Етапи роботи над портретом з плечовим поясом. Робота над портретом від задуму до виконання. Особливості композиції фігури, що сидить. Моделювання форми кольором: великі маси і деталі. Вплив поліхромного оточення на колір тіла. Рекомендовані інформаційні джерела 1. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи. - К.:ВШ,1989.	85	2
Модуль 4. Живопис фігури людини.	68	2

<p>Колір, конструкція і форма у зображенні фігури людини. Анатомія і пропорції людини. Зв'язок кольору тіла людини і середовища, моделювання кольором форми. Пластичність форми і передача її засобами малярства. Рекомендовані інформаційні джерела Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи. - К.:ВШ,1989.</p>	68	2
---	----	---

4.2. Плани лабораторних занят

14	<p>Тема 14. Передача контрастної взаємодії кольорів у натюрморті. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд нескладного натюрморту з предметів контрастних за кольором. Матеріали: Картон, олійні фарби, мастихін, формат А-3. Мета: Оволодіння роботою великими колірними плямами. Прийоми письма за допомогою мастихіна. Світлотний та хроматичний контрасти.</p>	15
15	<p>Тема 15. Живопис предметів близьких за колірним тоном. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд нескладного натюрморту з предметів, зближених за кольором (кераміка, дерево або ін.) Матеріали: Картон, олівці, фарби, пензлі, формат А-3. Мета: Створення єдиної колірної гами. Порівняння близьких кольорів між собою. Робота пензлями, мазок, змішування фарб. Багатошарове письмо.</p>	15
16	<p>Тема 16. Живописні можливості олійних фарб у зображенні рослин. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд осінніх квітів. Матеріали: Картон, олійні фарби, пензлі, формат А-3. Мета: Оволодіння фактурним письмом. Змішування кольорів. Різноманітні прийоми нанесення колірної мазка. Передача цілісного колірної враження від природи.</p>	13
17	<p>Тема 17. Живопис складного тематичного натюрморту у певній колірній гамі. Лабораторне заняття. Виконати: Складний багатоплановий тематичний натюрморт. Матеріали: Полотно, олійні фарби, пензлі, формат А-2. Мета: Послідовність роботи над довготривалою постановкою. тональні та колірні співвідношення між предметами. Передача фактури. Плановість. Цілісність сприйняття колірних мас.</p>	15
18	<p>Тема 18. Живопис гіпсової голови з виразними анатомічними особливостями. Лабораторне заняття. Виконати: Нескладний натюрморт з гіпсовою головою у колірному оточенні та з чітким бічним освітленням. Матеріали: Картон, олійні, гуашеві або темперні фарби, пензлі, формат А-2. Мета: Вирішення проблем колориту. Живописне моделювання форми голови. Вплив поліхромного оточення та освітлення на колір природи.</p>	8

	Моделювання рельєфних форм обличчя. Цілісність тонального і колірною рішення.	
19	<p>Тема 19. Портрет людини з виразними рисами обличчя на нейтральному тлі. Лабораторне заняття № 25. Виконати: Етюд голови людини з виразними рисами обличчя на нейтральному тлі. Освітлення бічне, не контрастне. Матеріали: Олійні, гуашеві або темперні фарби, картон, формат А-3. Мета: Передача характерних рис натури. Конструктивне ліплення форми за допомогою кольору. Співвідношення колірних відтінків. Деталізація та узагальнення форми.</p>	10
20	<p>Тема 20. Живопис портрету з плечовим поясом. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд жіночого поясного портрету у картатому одязі і капелюшку в фронтальному освітленні. Матеріали: акварель, пензлі, формат А-2. Мета: Компонування фігури. Робота великими колірними плямами. Живописна характеристика портрету та створення художнього образу. Моделювання загальної форми і деталей.</p>	14
21	<p>Тема 21. Живопис оголеного тіла натурника. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд чоловічого оголеного торсу у фронтальному освітленні. Матеріали: акварель, пензлі, формат А-2. Мета: Передача світлових і колірних нюансів. Відмінність між кольором деталей обличчя, торсом і руками. Вплив поліхромного оточення на колір тіла. Портретна характеристика натури.</p>	16
22	<p>Тема 22. Живопис оголеного тіла натурниці. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд жіночого оголеного тіла у контрастному освітленні. Матеріали: Олійні, гуашеві або темперні фарби, картон, формат А-2. Мета: Композиція фігури з врахуванням пластичних особливостей моделі. Передача світлотних контрастів за допомогою кольору. Робота великими колірними масами.</p>	16
23	<p>Тема 23. Живопис оголеної чоловічої фігури у нескладному русі. Лабораторне заняття. Виконати: Етюд оголеної фігури натурника при чіткому бічному освітленні. Тепле тло. Матеріали: Олійні або темперні фарби, картон, формат А-2. Мета: Живописне моделювання форми. Зв'язок кольору фону і тіла. Передача рельєфу м'язів та деталей обличчя великими плямами.</p>	34
24	<p>Тема 24. Живопис оголеної фігури натурниці в тематичному антуражі (історичний костюм). Лабораторне заняття. Виконати: Етюд тематичної постановки з картатими драперіями різної фактури та відповідним антуражем. Матеріали: Олійні або темперні фарби, картон, формат А-1. Мета: Композиційні особливості тематичної живописної композиції. Пластика, форма, простір, колорит. Характер постатей, портретна схожість. Підпорядкування деталей головному. Вирішення творчих задач і створення художнього образу.</p>	36

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Форми звітності
1	Тема 1. Живописні можливості олійних фарб у зображенні рослин. Етюди осіннього листя.	практична робота
2	Тема 2. Тональні та колірні співвідношення в живописі натюрморту. Етюди кольорового посуду. Живопис складного тематичного натюрморту у певній колірній гамі. Стилістична переробка складного натюрморту	практична робота
3	Тема 3. Живопис гіпсової голови з виразними анатомічними особливостями. Завершення лабораторної роботи	практична робота
4	Тема 4 Живопис предметів близьких за колірним тоном. Завершення лабораторної роботи.	практична робота
	Портрет людини з виразними рисами обличчя на нейтральному тлі.	практична робота
	Тема 6. Короткотривалі етюди портретів на різному тлі на колірне враження	практична робота
	Тема 7. Портретом з плечовим поясом. Живопис рук.	практична робота
	Тема 8. Живопис оголеного тіла натурника. Завершення лабораторної роботи.	практична робота
	Тема 9. Живопис оголеного тіла натурниці. Завершення лабораторної роботи.	практична робота
	Тема 10. Передача фактури та матеріальності предметів засобами живопису. Етюди різноматеріальних предметів. Етюди зі скляними предметами з ефектами прозорості та налітої рідини. Творча переробка натюрморту	практична робота
	Тема 11. Живопис напівоголеної чоловічої фігури у нескладному русі. Автопортрет при штучному освітленні.	практична робота
	Тема 12. Живопис оголеної фігури натурниці в тематичному антуражі (історичний костюм). Стилістична переробка портрету натурника.	практична робота

Рекомендовані інформаційні джерела

Горбенко А.А. Акварельная живопись для архитекторов.-К.:Будивельник,1991.

Пучков А.С. Методика работы над натюрмортом.- М.:Просвещение,1982.

Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. – К., 2013

4.4. Індивідуальні заняття

№ з/п	Завдання	Кількість годин
1	<i>Завдання 1.</i> Виконати етюди аквареллю на відпрацювання способів досягнення живих, рухливих ефектів в живописі шляхом вливання кольору в колір. Матеріали: Папір, олівці, акварель, пензлі, формат А-3.	4

2	<i>Завдання 2.</i> Передати тепло-холодність в зображенні натурної постановки шляхом контрастних та нюансних співвідношень кольорів. Матеріали: Папір, олівці, акварель, пензлі, формат А-3.	6
3	<i>Завдання 3.</i> Відпрацювання навичок передачі фактури поверхні різноматеріальних предметів в акварельному живописі. Матеріали: Папір, олівці, акварель, пензлі, формат А-3.	7

V. Контроль якості знань студентів

5.1.Форми і методи поточного контролю

I СЕМЕСТР		
Натюрморт з предметів, контрастних за кольором		20
Натюрморт з предметів, зближених за кольором		20
Етюд осінніх квітів		20
Складний тематичний натюрморт		20
Стилістична переробка складного тематичного натюрморту		20
Поточний рейтинговий бал		100
II СЕМЕСТР		
Натюрморт з гіпсовою головою		35
Голова натурника на контрастному тлі		35
Пейзажна композиція		30
Голова натурника на нейтральному тлі – екзаменаційна робота		100
Поточний рейтинговий бал		100
III СЕМЕСТР		
Поясний портрет натурника		25
Оголений торс натурника		25
Оголений торс натурниці		25
Стилістична переробка портрету натурника (натурниці)		25
Поточний рейтинговий бал		100
IV СЕМЕСТР		
Оголений натурник в русі		100
Живопис оголеної фігури натурниці в тематичному антуражі (історичний костюм) – екзаменаційна робота		100
Поточний рейтинговий бал		100

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Підсумковий рейтинговий бал - залік Оцінювання практичних робіт	100
2	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен Оцінювання практичних робіт	100
3	Підсумковий рейтинговий бал - залік Оцінювання практичних робіт	100
4	Підсумковий рейтинговий бал - екзамен Оцінювання практичних робіт	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни „ ОЛІЙНИЙ ЖИВОПИС”

Всього 450 год., самостійна робота – 203 год., лекції – 8 год., лабораторні – 239 год., індивідуальні заняття – 17 год

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	МОДУЛЬ 1																
Лекції																	
Дати																	
Теоретичні розділи	Оволодіння технікою олійного живопису																
Теми лекцій	Оволодіння технікою олійного живопису																
Лабораторні заняття	Живопис умовно-плоских та об’ємних предметів.						Тональні та колірні співвідношення в живописі натюрморту						Етюди драперій.				
Самостійна робота	Живопис умовно-плоских та об’ємних предметів.						Тональні та колірні співвідношення в живописі натюрморту						Етюди драперій.				
Види контролю	залік																

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Модулі	МОДУЛЬ 2														
Лекції															
Дати															
Теоретичні розділи	Оволодіння технікою олійного живопису														
Теми лекцій	Оволодіння технікою олійного живопису														
Лабораторні заняття	<i>Етюди опудал птахів</i>				<i>Натюрморт з опудалом птаха</i>				<i>Натюрморт з гіпсовою розеткою</i>				<i>Етюд весняних квітів</i>		
Самостійна робота	<i>Етюди опудал птахів</i>				<i>Натюрморт з опудалом птаха</i>				<i>Натюрморт з гіпсовою розеткою</i>				<i>Етюд весняних квітів</i>		
Види контролю	Екзамен														

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Модулі	МОДУЛЬ 3																
Лекції																	
Дати																	
Теоретичні розділи	Живопис поясного портрету																
Теми лекцій	Живопис поясного портрету																
Лабораторні заняття	Живопис поясного портрету						Живопис поясного портрету						Передача фактури та матеріальності предметів засобами живопису				
Самостійна робота	Живопис поясного портрету						Живопис поясного портрету						Передача фактури та матеріальності предметів засобами живопису. Творча переробка				
Види контролю	ЗАЛІК																

Тиждень	1	2	3	4	5	6
Модулі	МОДУЛЬ 4					
Лекції						
Дати						
Теоретичні розділи	Живопис поясного портрету					
Теми лекцій	Портрет з плечовим поясом.	Етюд оголеної фігури				
Лабораторні заняття	Виконання в матеріалі					
Самостійна робота	.Начерки та етюди.					
Види контролю	ЕКЗАМЕН					

VII. Основні і допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Аксенов Ю., Левидова М. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи.- М.: Сов.художник.1986.
2. Алексеев С.С. О колорите.- М., Изобр. и-во . 1974.
3. Алпатов М.В. Композиция и живопись.- М.: Искусство,1987.
4. Беда Г.В. Живопись. Учебник для пединститутов.- М.:Просвещение,1986.
5. Волков Н.Н. Цвет в живописи.- М.:Сов.художник., 1965.
6. Виннер А.В. Как работают мастера живописи.- М.:Сов.художник,1965.
7. Гренберг Ю.И. Технология живописи.- М.:Искусство, 1982.
8. Горбенко А.А. Акварельная живопись для архитекторов.-К.:Будивельник,1991.
9. Жегин Л.Ф. Язык живописного произведения.- М.:Искусство,1970.
10. Зурбаян Т. Краски разных времен.- М.:Искусство.1970.
11. Иогансон Б.В. О живописи.- М.:Сов.художник.1969.
12. Кочик О.Я. Живописная система Б.Борисова-Мусатова.- М.:И-во,1980.
13. Одноралов Н.В. Материалы в изобразительном искусстве.Пос.для учителей.-М.:Просвещение. 1983.
14. Перепелкина Г.П. Искусство смотреть и видеть.- М.:Просвещение,1982.
15. Пучков А.С. Методика работы над натюрмортом.- М.:Просвещение,1982.
16. Стасевич В.Н. Пейзаж. Картина и действительность.- М.:Ис-во.1981.
17. Энциклопедический словарь юного художника.(Платонова Н.И. и др.)- М.:Педагогика 1983.

Допоміжна

1. Алпатов М.В.и др. Искусство:Живопись. Скульптура. Архитектура. Графика. Кн.для учителя. В 3-х томах. Изд.4-е доп.- М.:Просв. 1989.
2. Від ремесла до творчості. Довідник /Упоряд.Легенький Ю.Г./- К.:Час,1990
3. Зайцев А.С. Советы мастеров. – Л., Искусство,1973.
4. Капанова С.Г. От замысла и натуры к законченному произведению.- М.:Изобр.и-во.1981.
5. Каменева Е.О. Твоя палитра.- М.:Дет. лит-ра,1977.
6. Ковалев Ф.В. Золотое сечение в живописи. - К.:ВШ,1989.
7. Мастера иск-ва об искусстве /под ред.Гувера А.А./в 7-ми т.
8. Неменский Б.М. Распахни окно.- М.:Просвещение. 1974.
9. Ненарокова И.С. Солнечная палитра.- М.:Сов.худ.1982.
10. Рисунок. Живопись. Композиция. Хрестоматия. Уч.пособие для педин-ов / сост.Ростовцев Н.Н. и др./- М.:Просвещение. 1989.
11. Савицкий Г.Д. Молодым художникам о мастерстве.- М.:Изо-гиз,1960.
12. Советы мастеров. Живопись и графика.2 изд.- Л.: Художник, 1979.
13. Стасевич В.Н. Пейзаж. Картина и действительность.- М.:Ис-во,1981.
14. Школа изобразительного искусства /в 10 Т./ - М.: Академия художеств СССР,1964-1970.

XII. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dn.npu.edu.ua/course/view.php?id=420>

VIII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20___/20___ н.р.